

UNIVERZITA KARLOVA – PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA OBČANSKÉ VÝCHOVY A FILOZOFIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Daně a daňové soustavy v EU

Autor: Lenka Dobiášová

Vedoucí práce: PhDr. Milena Tichá

Rok: 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci napsala samostatně a pouze za použití uvedené literatury a webových stránek.

OBSAH

ÚVOD	4
1. DANĚ A JEJICH CHARAKTERISTIKA	5
2. DAŇOVÁ POLITIKA	7
2.1. NÁSTROJE DAŇOVÉ POLITIKY	9
3. DAŇOVÉ SYSTÉMY V EVROPSKÉ UNII	11
3.1. CHARAKTERISTIKY DAŇOVÝCH SYSTÉMŮ PODLE KRITÉRIÍ	11
3.1.1. DAŇ ZE ZISKU KORPORACÍ	12
3.1.2. DAŇ Z PŘÍJMU FYZICKÝ OSOB	12
3.1.3. SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ	14
3.1.4. DAŇ Z NEMOVITOSTÍ	15
3.1.5. DAŇ DĚDICKÁ A DAROVACÍ	15
3.1.6. NEPŘÍMÉ DANĚ	16
3.1.7. ZVLÁŠTNOSTI V DAŇOVÝCH SYSTÉMECH EU	18
3.2. POROVNÁNÍ DVOU ZEMÍ S ODLIŠNÝMI DAŇOVÝMI SYSTÉMY	19
3.2.1. ESTONSKO	19
3.2.2. ŠVÉDSKO	20
3.2.3. SROVNÁNÍ	23
4. SMLOUVY EVROPSKÉ UNIE ZABÝVAJÍCÍ SE DANĚMI	24
5. CHARAKTERISTIKA PŘÍMÝCH DANÍ V EU	25
6. CHARAKTERISTIKA NEPŘÍMÝCH DANÍ V EU	26
7. HARMONIZAČNÍ SNAHY EU V OBLASTI DANÍ	28
8. DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR	29

8.1. PŘÍMÉ DANĚ DŮCHODOVÉ	29
8.1.1. DAŇ ZE ZISKU KORPORACÍ	29
8.1.2. DAŇ Z PŘÍJMU FYZICKÝCH OSOB	30
8.2 PŘÍMÉ DANĚ MAJETKOVÉ	31
8.2.1 DAŇ Z NEMOVITOSTÍ	31
8.2.2 SILNIČNÍ DAŇ	31
8.2.3 DAŇ DĚDICKÁ, DAROVACÍ A Z PŘEVODU NEMOVITOSTÍ	32
8.3 NEPŘÍMÉ DANĚ	32
9. DEN DAŇOVÉ SVOBODY	34
ZÁVĚR	35
POUŽITÁ LITERATURA A WEBOVÉ STRÁNKY	36
ANOTACE	43
PŘÍLOHY	44

ÚVOD

Hlavním cílem bakalářské práce bude charakteristika daní, popis a komparace dvou odlišných daňových systémů členských států Evropské unie v současné době, Estonska a Švédska. Na základě toho budou porovnány s daňovou soustavou České republiky, protože Česká republika je členem EU. Pozornost bude věnována kritériím, podle kterých budou charakterizovány podobnosti a odlišnosti daňových systémů zemí EU. Jedná se o charakteristiky daně ze zisku korporací, daně ze zisku fyzických osob, sociálního pojištění, daně z nemovitostí, daně dědické a darovací a nepřímé daně v jednotlivých státech.

Toto téma jsem si vybrala proto, že problematika daní se setkává se stále větším zájmem veřejnosti a myslím, že je důležité mít o ní alespoň základní znalosti. Daně se týkají každého z nás, ať už musíme jako pracující odvádět daň z příjmů nebo platit daň při užívání poskytovaných služeb.

O tom, jak je to s daněmi i v ostatních zemích EU, jsem se chtěla dozvědět hlavně proto, že teď, když přistoupila také Česká republika, je mnohem jednodušší vycestovat za prací do zahraničí. Myslím, že nejen já, ale spousta dalších mladých lidí o této možnosti uvažuje a znalost daňových systémů může být jedním z faktorů, kam se za prací vydat. Rozhodně si myslím, že je třeba znát základní znaky daňového systému té země, do které se chystáme za prací vycestovat, protože tím lze předejít mnohým problémům.

První část textu bude vysvětlovat základní pojmy, tedy co je to daň, jaké jsou její typy a význam, dále význam daňové politiky, popis jejích nástrojů. Obsahem druhé části bude komparace dvou odlišných daňových systémů, na jedné straně systém Estonska, který je velmi jednoduchý a transparentní, na druhé straně systém Švédska, vyznačující se značnou složitostí a popis daňového systému České republiky.

Protože se práce týká daní v Evropské unii, je důležité zmínit smlouvy a směrnice, ve kterých se o nich píše. Snamami Evropské unie po harmonizaci daní se bude zabývat kapitola Harmonizační snahy EU v oblasti daní. Obsahem poslední kapitoly bude popis dne daňové svobody, jeho vývoji a jaké dopady na něho má hospodářská krize.

1. DANĚ A JEJICH CHARAKTERISTIKA

Daňovou problematikou se v současné době zabývá mnoho autorů. Daňovou teorií se zabývají například Jan Široký a Květa Kubátová, jejichž publikace zmiňují daňové systémy vyspělých zemí, naznačují hlavní přednosti a nedostatky těchto systémů a věnují se také problematice harmonizace daní členských států Evropské unie. Z právního hlediska se daněmi zabývá například Michal Radvan, Ivo Šulc nebo Hana Marková. Mnoho informací nabízejí internetové stránky, jejichž výhodou je, že se lépe aktualizují. Především články na stránkách www.businessinfo.cz jsou bohatým zdrojem informací, který nabízí podrobně rozpracované daňové systémy nejen evropských států.

Daň je povinná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Vyznačuje se neúčelovostí a neekvivalencí, tzn. ukládá se jako jednostranná povinnost bez nároku plátce na plnění ze strany státu. Daně jsou placeny pravidelně v určitých intervalech anebo při určitých okolnostech, jako je například darování. Dnes jsou obvykle placeny v penězích, dříve byly běžné platby v naturáliích či ve formě roboty nebo vojenské služby.

Daň je platbou nedobrovolnou, povinnou a vynutitelnou – její placení je nařízeno zákonem. Zaplacenou daň nelze vyžadovat nazpět, je nenávratná. Neexistuje nárok na adekvátní plnění za daň, je tedy neekvivalentní. Plátce daně nemůže ovlivnit, na co budou daně použity. Jsou obvykle opakované a placeny ve prospěch veřejného rozpočtu.

Nejstarší funkcí daní je funkce fiskální, jejímž cílem je vytvořit dostatek zdrojů pro úhradu výdajů veřejného sektoru, do kterého patří například armáda, udržování veřejného pořádku, náklady na provoz veřejné správy a tvorba a údržba infrastruktury.

Stát používá daně také k financování veřejných služeb, jako například vzdělávání, starobní důchody, zdravotní a sociální péče, podpora v nezaměstnanosti, veřejná doprava a ochrana životního prostředí. Tyto zdroje jsou potřebnou a pozitivní skutečností, ale zároveň ve stejné době, kdy byly a jsou tvořeny, dávají impuls k diskusi a řešení otázek, které se týkají jejich velikosti a spravedlnosti v přístupu ke všem, kteří je mají platit.

Dále může stát prostřednictvím daní přerozdělovat bohatství mezi různě bohatými vrstvami obyvatelstva (funkce distribuční), ovlivňuje chod makroekonomiky (funkce stabilizační), spotřebu různého zboží a služeb a mění výhodnost některých činností.

Daně bývají nejčastěji určeny jako nějaký podíl (v procentech). Velikost daně může být určena buď zcela pevnou částkou, nebo vypočítána jiným způsobem (příkladem je daň z lihu, tedy spotřební daň na alkohol, jejíž výše je v Česku odvozena od množství čistého lihu, nikoli z ceny)

Správou daně se rozumí právo pověřených státních orgánů – správců daně – činit opatření, která jsou potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, tedy zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřovat, vybírat, vyúčtovávat, vymáhat a kontrolovat splnění daňových povinností.

Základním způsobem klasifikace je rozdělení daní na daně přímé a nepřímé. Přímé si platí poplatník sám na vlastní účet a zahrnují daně z příjmu, a to z příjmu fyzických osob, právnických osob, daně majetkové, mezi které patří daň z nemovitosti, daň dědická, darovací, majetková, silniční a daň z převodu nemovitosti.

Daň z příjmu fyzických osob je univerzální daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců a odvádí se přímo do rozpočtů obcí a krajů. Daň z příjmu právnických osob odvádí právnické osoby, které mají sídlo v určitém státu anebo zde podnikají. U podnikatelů jsou předmětem daně veškeré příjmy, u nepodnikatelů příjmy z činnosti provozované za účelem dosažení zisku a z pronájmu majetku.

Předmětem daně z nemovitosti jsou všechny pozemky, které se nacházejí na území daného státu, jsou evidovány v katastru nemovitostí a stavby a jsou spojeny se zemí pevným základem a podléhají kolaudačnímu řízení. Vyměřují se k 1. lednu každým rokem. Daň dědickou je nutno uhradit, pokud je majetek získán v souvislosti s úmrtím. Předmětem daně darovací je převod majetku mezi živými, kdy jedna strana něco obdrží, aniž za to něco poskytne. K silniční dani se přiznávají motorová vozidla, která jsou registrovaná a provozovaná v daném státě, jestliže se používají k podnikání nebo k jiné samostatně výdělečné činnosti. Dále pak jsou

předmětem daně všechna vozidla, jejichž hmotnost je 12 tun a více. Daň z převodu nemovitosti se platí za úplatný převod nebo přechod vlastnictví k nemovitostem.

Daně nepřímé platí plátce daně na účet poplatníka. Patří zde daň z přidané hodnoty a spotřební daň. Daň z přidané hodnoty se týká veškerého zboží, které bylo vyprodukované a spotřebované v určitém státě. Poplatníkem je konečný spotřebitel a plátcem je výrobce nebo dovozce. Spotřební daň se týká pouze zákonem stanovených druhů zboží: uhlovodíková paliva a maziva, líh a lihoviny, pivo, víno, tabákové výrobky. Plátcem je výrobce nebo dovozce a poplatníkem je konečný spotřebitel.

SHRNUTÍ: Daň je platba do veřejného rozpočtu, která je povinná a nařízená zákonem. Můžeme je rozdělit na daně přímé a nepřímé. Přímé daně si poplatník platí na vlastní účet a zahrnují daně z příjmu fyzických a právnických osob a daně majetkové, mezi které patří daň z nemovitosti, dědická, darovací, majetková, silniční a daň z převodu nemovitosti. Nepřímé daně jsou placeny na účet poplatníka a patří mezi ně daň z přidané hodnoty a spotřební daň.

2. DAŇOVÁ POLITIKA

Daňová politika je součástí fiskální politiky, jejímž prostřednictvím stát v rámci své hospodářské politiky ovlivňuje vývoj ekonomiky, zvláště pak dynamiku jejího růstu a vývoj inflace. V demokratických státech s fungujícími tržními ekonomikami by daňová soustava měla být transparentní, to znamená co nejjednodušší a daňové zatížení co nejnižší, protože komplikovaná daňová soustava, vysoké daně a laxní přístup k jejich výběru jsou pro ekonomické subjektu nemotivující, vedou k omezení hospodářského růstu a přesunu ekonomických aktivit do států s příznivějším daňovým systémem.

Správci daně jsou zpravidla územní finanční orgány, celní orgány a územní orgány spravující místní poplatky. Omezenou pravomoc mají i orgány, které ukládají poplatky sankčního charakteru, například Policie ČR. Orgány, které

spravují pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojištění na sociální zabezpečení jsou zdravotní pojišťovny a správy sociálního zabezpečení.

Daňová politika je a byla vždy symbolem suverenity státu. Tato autonomie zůstává zachována i v Evropské unii, do které Česká republika vstoupila v roce 2004. Komplikovaný stav a nepřehlednost daní v Evropské unii jsou způsobeny složitými procesy přijímání legislativních aktů, které s daněmi souvisí, snaha o zachování národních daňových tradic a specifik a vyjednávání o udržení konkurenčních daňových výhod. Je nutné také zdůraznit, že zatímco v měnové oblasti je dán cíl zavedení společné měny v členských státech, v oblasti daní taková společná meta stanovená není.

V současnosti jsou dány mantinely pro jednotlivé typy daní. Patří mezi ně to, že osobní důchodové daně zůstávají v kompetenci národních vlád, firemní daně mají napomáhat k volnému pohybu kapitálu a nemají zapříčiňovat škodlivou konkurenci mezi jednotlivými zeměmi, sociální a penzijní systémy mají eliminovat diskriminaci obyvatel jednotlivých států a nemají být překážkou svobodného investování a usazování se v kterékoliv z členských zemí. Nepřímé daně stojí v centru pozornosti a snah o jejich harmonizaci, protože ovlivňují fungování jednotného trhu.

Daňová politika spočívá v určení jednotlivých druhů daní, všech jejich náležitostí a správy s cílem naplnění hospodářské politiky. Hlavním posláním daňové politiky Evropské unie je zajistit, aby vnitřní trh, zejména volný pohyb zboží, služeb a kapitálu, probíhal bez problémů. Je třeba odstranit daňové překážky přeshraničního podnikání, zajistit rovné podmínky na evropském trhu a potírat daňové podvody. Stále se rozvíjí evropská strategie boje proti daňovým podvodům, hlavní důraz se klade na zlepšení spolupráce a výměny informací mezi daňovými správami.

Mimo to by daňová politika měla podporovat další cíle Evropské unie, kterými jsou hospodářský růst, zaměstnanost a konkurenceschopnost, stejně jako cíle v oblasti životního prostředí a energetiky. Sladění daňových pravidel na úrovni EU vyplývá hlavně z potřeb jednotného trhu a má charakter minimálních požadavků a to znamená, že členské státy si mohou nastavit svůj daňový systém tak, jak jim nejlépe vyhovuje, ale musí přitom dodržovat pravidla stanovená EU.

Rozhodnutí v daňových záležitostech jsou přijímána jednomyslně, což odráží důležitost, kterou členské státy přikládají své nezávislosti v dané oblasti. Požadavek jednomyslnosti však značně ztěžuje postup daňové harmonizace a koordinace.

Vyššího stupně harmonizace a koordinace dosáhly členské státy v oblasti nepřímých daní. Ty mají bezprostřední dopad na volný pohyb zboží a služeb. Již řadu let jsou platná ustanovení o minimálních sazbách a daňovém základu u DPH a spotřebních daní, ale přesto existuje množství výjimek a zvláštních opatření, která narušují hospodářskou soutěž a ve svém důsledku systém komplikují. V současnosti probíhá řada iniciativ, které směřují k modernizaci a zjednodušení pravidel, týkajících se daní.

Přímé daně jsou ve výlučné kompetenci členských států, které jsou ovšem povinny zajistit, aby jejich národní systémy byly v souladu s primárním právem EU. V současné době se projednává několik nových podnětů, které mají posílit koordinaci mezi národními systémy daní z příjmů

2. 1. NÁSTROJE DAŇOVÉ POLITIKY

Jedním z nástrojů je právo Evropských společenství. A to jak právo primární, tak sekundární. Mezi primární prameny práva patří všechny zakládající smlouvy a také smlouvy o přistoupení (viz Přílohy - tabulka 1). *Pouze na základě primárního práva mohou orgány Evropských společenství Evropský parlament, Rada, Komise, Soudní dvůr a Účetní dvůr) jednat a vytvářet právo sekundární.*¹ Pokud chce právní orgán navrhnout novou společnou legislativní normu, tak musí vždy přesvědčit členské země, že tato norma je právně možná a věcně nezbytná a musí pro ni najít oporu v primárním právu. Mezi primární právo řadí některé publikace i judikáty Soudního dvora.

Sekundární právo tvoří legislativní akty orgánů Evropských společenství. Tyto akty může přijímat Rada samotná, nebo Rada s Evropským parlamentem a výjimečně Komise. Sekundární právo je tvořeno nařízeními, směrnicemi, rozhodnutími, stanovisky a doporučeními. Nařízení jsou normativní právní akty,

---

¹ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 31.

musí být jasná a bezpodmínečná. Zavazují orgány Evropských společenství, členské státy i jednotlivé občany států. *Příkladem nařízení v daňové oblasti je např. Nařízení 1798/2003/EC ze dne 7. října 2003 o administrativní spolupráci v oblasti DPH, které vymezuje odpovědným institucím členských států mantinely spolupráce a povinného vyměňování informací pro potřeby národních příslušných orgánů.*²

Rozhodnutí jsou individuální právní akty, které jsou závazné, ale nemají obecnou platnost. Vztahují se jen na členské země a fyzické či právnické osoby v nich uvedeny.

Stanoviska a doporučení nejsou právně závazné, mají deklaratorní politický význam, ale mohou naznačit budoucí závaznou právní úpravu a to v případě, kdy jejich vydáním orgány Evropských společenství zjišťují vůli pro regulaci v příslušné oblasti.

Směrnice jsou normativní právní akty a základní právní nástroj harmonizace národních právních řádů. Zavazují členské státy provést ve svých národních legislativních systémech takové úpravy, aby si právo jednotlivých států neodporovalo. *Jako příklad směrnice můžeme uvést Směrnici 77/799/EEC o vzájemné pomoci příslušných orgánů členských států v oblasti přímých a nepřímých daní, která prošla mnoha novelizacemi.*³

Dále jsou daňové systémy zemí Evropské unie formovány a ovlivňovány dalšími legislativními akty, z nich nejdůležitější jsou mezinárodní daňové smlouvy. Mezi ně patří například smlouvy o zamezení dvojího zdanění, které se týkají daní přímých a jejich smyslem je zabránit uložení daňové povinnosti ve dvou nebo více zemích jednomu poplatníkovi za tutéž daňovou událost a stejné zdaňovací období. Dále mezi ně patří doporučení a námět od významných institucí, například Vrchního daňového a celního ředitelství TAXUD.

SHRNUTÍ: *Daňová politika je odjakživa symbolem suverenity státu a tato autonomie zůstává zachována i v Evropské unii. Všechny státy se snaží o zachování národních daňových tradic a specifík.*

Je to prostředek státu, který ovlivňuje vývoj ekonomiky. Je důležité, aby byla transparentní a daňové zatížení co nejnižší. Hlavním posláním daňové politiky

---

² Široký, Jan. *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde a. s., 2007, str. 33.

³ Široký, Jan. *Daně v Evropské unii*. Praha: Linde a. s., 2007 str. 36.

Evropské unie je zajistit, aby vnitřní trh, zejména volný pohyb zboží, služeb a kapitálu, probíhal bez problémů. Jejím nástrojem je primární a sekundární právo Evropských společenství.

3. DAŇOVÉ SYSTÉMY V EVROPSKÉ UNII

Rozdíly v daňových systémech jsou zapříčiněny historickým vývojem, který s sebou nesl rozdílný vývoj ve struktuře daní. Tyto rozdíly lze spatřovat v několika důvodech, mezi něž patří vlivy ekonomické (například vliv typu ekonomiky), vlivy politické, sociální, vliv tradic, geografické polohy státu a vliv tendencí k integraci a globalizaci ekonomické činnosti. Rozdíly se projeví uvnitř Evropské unie v okamžiku, kdy bylo třeba zahájit harmonizaci v oblasti daní. Důležitým krokem bylo vydání Direktivy o harmonizaci daní, jejímž záměrem bylo uvést do souladu daňové systémy členských zemí.

Realizace této směrnice znamenala zásah do suverenity jednotlivých států a dotýkala se výše a struktury veřejných rozpočtů, proto narazila v praxi na odpor. V roce 1993 se harmonizační úsilí podařilo zavedením jednotného trhu, který vyžaduje jednotný a jednodušší systém zdaňování. Postupná harmonizace má základ v programech Evropské unie Fiscal programme 1998 – 2002 a Fiscal programme 2003 – 2007.

3.1 CHARAKTERISTIKA DAŇOVÝCH SYSTÉMŮ PODLE KRITÉRIÍ

Protože daňové systémy členských zemí mají více odlišných znaků než společných, budou pro charakteristiku zvolena tato kritéria: daň ze zisku korporací, daň ze zisku fyzických osob, sociální pojištění, daň z nemovitostí, daň dědická a darovací a nepřímé daně. V poslední podkapitole budou zmíněny některé zvláštní typy daní, které jsou typické jenom pro určité státy. Česká republika bude věnována samostatná kapitola.

3.1.1 Daň ze zisku korporací

Předmětem daně jsou zpravidla příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Daň ze zisku korporací se ve většině zemí liší od osobní důchodové daně. Výjimku tvoří Estonsko, kde je daňové zatížení společností a fyzických osob stejné bez ohledu na jejich příjmy. Stejně tak Slovensko a Rumunsko má stejné daně pro právnické a fyzické osoby. V Rumunsku byl pro tuto úpravu zaveden pojem plošná daň, výjimku tvoří tzv. mikropodniky, které mají 1-9 zaměstnanců, obrat do 100.000 EUR a poradenské služby tvoří méně než 50 % obratu, u nich je daň nižší.

Ve většině států také při zdaňování funguje klasický systém dvojího zdaňování, což znamená, že firemní příjmy jsou nejprve zdaněny na straně společnosti a dividendy jsou následně zdaněny taktéž na straně akcionářů. *Na Maltě je používán systém plného vynětí, který znamená, že společnosti si formou slevy na dani sníží daň o částky dividend zaplacené ze zdaněného zisku. Tento systém se aplikuje jak na rezidentní tak nerezidentní akcionáře.*⁴

Odpisy jsou možné ve většině států lineárně, pouze u některých zařízení zrychleně. V Maďarsku jsou povoleny odpisy zrychlené, rovnoměrné i degresivní v závislosti na životnosti majetku. Ve Velké Británii nelze odpočet z odpisů uplatnit vůbec, protože představují kapitálový výdaj. Místo toho je možné uplatnit nezdanitelnou část ze základu daně kapitálových výdajů.

Ve Francii platí princip teritoriality, který znamená, že dani podléhají pouze obchodní příjmy vytvořené ve Francii. Podobně je to v Bulharsku, kde podle Zákona o dani z příjmů právnických osob jsou povinny platit všechny právnické osoby, které sídlí v Bulharsku a ostatním právnickým osobám se zdaňují pouze příjmy z činnosti na území Bulharska. Podobně také v Lotyšsku je sazba daně pro společnosti neregistrované v zemi založena na výši zisku dosažené v Lotyšsku.

V Maďarsku je zvláštností v systému daní z příjmu právnických osob tzv. zjednodušená podnikatelská daň – EVA. Byla zavedena v roce 2002 a mohou jí využít ty právnické osoby, jejichž roční příjem v daňovém roce nepřekročí 25 milionů forintů.

---

⁴ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 183.

V případě zdaňování právnických osob v Německu je potřeba ještě upozornit na příspěvek solidarity, který činí 5,5 % ze zisku a který platí podniky ve všech spolkových zemích. V Belgii byl od ledna 2006 zaveden tzv. pomyslný úrok, který spočívá v tom, že je vypočítán fiktivní úrok z vlastního majetku podniků, který pak bude odečten ze zisku, jako je tomu u půjčky. Díky tomu dochází k výraznému snížení skutečného daňového zatížení podniků.

V Rakousku podléhají korporace principu oddělení, což znamená, že nemohou být ztráty v zásadě vyrovnány mezi mateřskou a dceřinou společností. Vyrovnání dceřiné a mateřské společnosti umožňuje zákon pouze výjimečně, a to v případech, když jsou obě společnosti spojeny finančně.

Výše daní z příjmu právnických osob všech členských států jsou uvedeny v Příloze v tabulce číslo 2.

3.1.2 Daň ze zisku fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou zpravidla příjmy ze závislé činnosti, například mzda, příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, například úroky, dividendy, příjmy z pronájmu a ostatní příjmy.

Za fyzické osoby bývají zpravidla považovány osoby, které mají bydliště nebo centrum ekonomických zájmů na území daného státu – jsou rezidenty, případně osoby, které tam pobývají určitou dobu. V některých státech, například v Německu, Itálii, Kypru podléhají této dani nejen rezidenti, ale také nerezidenti, kteří odvádějí tuto daň pouze z příjmů ze zdrojů toho určitého státu.

Mezi země s nejvyšším daňovým zatížením práce patří Belgie. (viz tabulka 2). V Bulharsku mají povinnost platit tuto daň také živnostníci. V Dánsku fyzické osoby odvádějí daň z příjmu státu, krajům i obcím.

V některých zemích není jednotná sazba daně, ale mění se v závislosti na výši mzdy. Mezi tyto země patří například Rakousko, Maďarsko, Slovinsko a Řecko, kde se sazba aktualizuje téměř každý rok. Ve Švédsku se sazba daně pohybuje podle trvalého bydliště.

Ve Francii se daň z příjmu fyzických osob vypočítává za celou tzv. fiskální domácnost. To je skupina výdělečně činných a ostatních osob (děti, důchodci,

nezaměstnaní, postižené osoby...), které žijí v jedné domácnosti. Specificky francouzským příspěvkem je prémie za zaměstnání pro domácnosti s nižšími příjmy, které musí splňovat několik dalších podmínek, například že alespoň jeden z členů domácnosti je výdělečně činný. Tato prémie se automaticky odečítá z částky dlužné daně. V případě, že tuto částku převyšuje, obdrží poplatník přeplatek šekem.

Výše osobních daní ve všech členských zemích jsou zaznamenány v Přílohách v tabulce 2.

3.1.3 Sociální pojištění

Příspěvky na sociální pojištění platí zpravidla částečně zaměstnavatel a částečně zaměstnanec. Tyto příspěvky zahrnují většinou zdravotní a důchodové pojištění, příspěvek pro případ nezaměstnanosti a penzijní připojištění. Protože jsou tyto příspěvky povinné, jsou považovány za daň.

Výjimku tvoří Řecko, Dánsko a Estonsko. V Řecku zaměstnavatelé odvádí příspěvky do Ústavu sociálního zabezpečení, který pak poskytuje zaměstnancům určité podpory. V Estonsku příspěvky také platí zaměstnavatelé, pouze na penzijním pojištění se musí podílet i zaměstnanci. Ve Švédsku platí zaměstnavatelé většinu příspěvků na sociální pojištění, ale neexistuje žádný strop pro vyměřovací základ. V Dánsku naopak zaměstnavatelé nejsou povinni tyto příspěvky platit, platí je pouze zaměstnanci. Osoby samostatně výdělečně činné si výši příspěvků v Estonsku, Portugalsku, Bulharsku stanovují samy, jsou však dány minimální a maximální částky.

V Itálii existuje složitý systém sociálního pojištění na úrovni zaměstnanců, který zahrnuje životní pojištění, zdravotní příspěvky, příspěvky v mateřství, příspěvky zdravotně postiženým občanům, příspěvky v nezaměstnanosti a rodinné příspěvky. Tyto příspěvky jsou sráženy zaměstnavatelem ze zaměstnancova platu.

V Litvě musí zaměstnavatelé platit jak fixní, které zahrnují penzijní, zdravotní, mateřské pojištění a pojištění pro případ nezaměstnanosti a variabilní příspěvky, jejichž výše závisí na statistikách pracovních úrazů v posledních třech letech. V Lucembursku se tyto příspěvky vyplácí týdně a zaměstnavatel musí odečítat z platů zaměstnance podobné příspěvky a odvádí je měsíčně vládě.

3.1.4 Daň z nemovitostí

V některých státech se daň z nemovitostí neplatí. Mezi tyto státy patří Belgie, kde se uplatňuje pouze srážková daň z příjmu získaného s nakládání s nemovitým majetkem. Na Maltě nejsou zavedeny majetkové daně vůbec, s výjimkou daně z převodu nemovitostí. Ve Slovinsku také není zavedena daň z nemovitostí, místo ní je daň z majetku. Zrušena byla tato daň také ve Švédsku a byla nahrazena místním poplatkem (více informací je v podkapitole Porovnání dvou zemí s odlišnými daňovými systémy).

V Dánsku jsou zavedeny tři typy daně z nemovitostí: daň z nemovitosti hrabství, municipální daň z nemovitosti a samostatné municipální daň z budov používané jako kanceláře, hotely, závody, dílny. Ve Francii podléhají této dani pouze domy, které nejsou určeny k podnikání, v Irsku domy, které jsou určeny pro nebytové účely. V Litvě jsou povinny tuto daň platit pouze firmy a zahraniční subjekty. V Řecku musí platit všichni majitelé, pokud jejich nemovitost není používána pro farmaření. V Nizozemí se sazba liší podle polohy nemovitosti. V Maďarsku, Lotyšsku a Rumunsku je daň z nemovitosti rozlišena na daň z budov a daň z pozemků.

Ve Velké Británii je to složitější v tom, že se nemovitosti zařazují podle jejich hodnot do odpovídajícího daňového pásma a toto ocenění a rozpětí pásem se liší v Anglii, Skotsku, Walesu i Severním Irsku. Existuje zde také snížená sazba, kterou platí některé skupiny občanů, například invalidé nebo samostatně žijící osoby. Dále ve Velké Británii existuje také daň z koupě nemovitosti, jejímž plátcem je kupující a výše závisí na ceně kupované nemovitosti.

3.1.5 Daň dědická a darovací

Daň dědická se odvádí státu, pokud hodnota majetku dosáhne určité ceny, tuto výši si státy stanovují samy. Výše dědické daně bývá stanovena podle příbuzenského vztahu. Příbuzní v přímé linii, nebo jeden z manželů si nemusí dědickou daň platit vůbec nebo si mohou jisté částky odečíst. Toto však pro všechny státy neplatí.

V Belgii je závislost také na tom, zda zůstavitel byl rezidentem bruselského, vlámského nebo valonského regionu. Podobné je to ve Španělsku, kde si každý ze 17 regionů může stanovit výši těchto daní. V Bulharsku jsou od obou daní zproštěni manžel nebo manželka a příbuzní v přímé linii. V Dánsku podléhá převod majetku v případě úmrtí dvěma daním. Nejprve se zdání celý majetek a poté se daní jednotlivé podíly dědiců. Zproštěna z dědické daně je pouze manžel, nebo manželka.

V Estonsku, Lotyšsku a na Maltě se nevybírání ani daň darovací, ani dědická. V Rumunsku není uplatňována daň darovací. V Itálii je převod nemovitého majetku v případě smrti nebo darem předmětem hypoteční a katastrální daně. V Litvě daň darovací de jure neexistuje, ale dary jsou zahrnuty obecně do zdanitelného příjmu obdarovaného.

Ve Velké Británii závisí výše darovací daně na délce života dárce po darování majetku a neplatí se, pokud dárce po darování žije alespoň 7 let. Toto bylo zavedeno z důvodu zamezení daňovým únikům. *Daň dědická se vyměřuje na sedmileté bázi tak, že zdanitelné převody (za života či v případě úmrtí) se sumarizují s transfery z předchozích 7 let. Pokud dárce, resp. převodce přežil více než 3 roky od doby darování, resp. převodu, uplatní se určité snížení daně.*⁵

3.1.6 Nepřímé daně

Mezi nepřímé daně patří daň z přidané hodnoty, které se věnuje podrobněji samostatná kapitola, a spotřební daně. Spotřební daň se vztahuje na vybrané domácí či dovozové zboží jako jsou například alkoholické nápoje, tabák a tabákové výrobky, topný olej, benzín, elektřina, plyn k topení, apod. Ve většině států Evropské unie existuje základní sazba DPH a snížená sazba, v některých zemích jsou i dvě snížené sazby, třeba v Řecku, Kypru, Litvě, Lucembursku, Portugalsku, Švédsku nebo ve Španělsku.

Ve Francii, Irsku, Lucembursku a Polsku byla povolena super snížená sazba. Některé zboží a služby mohou být od DPH osvobozeny. Sazba DPH je velmi

---

⁵ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 243.

pohyblivá a v mnoha státech se během posledních pár let změnila. Zatímco u DPH bývá tendence spíše k snižování, u spotřební daně je tomu naopak.

Výjimku tvoří Dánsko, kde je sazba jednotná, což znamená, že snížená sazba není uplatňována. DPH se tam nevztahuje na prodej a pronájem nemovitostí, dodávky plynu, vody, elektřiny a topení; výhry v loteriích; prodej akcií a obligací, jiné další finanční transakce (pošty) a pojišťovací transakce; zdravotnickou péči, sociální služby, školné; amatérský sport, určité kulturní události a dodávky uměleckých předmětů; dopravu osob jinými prostředky než turistickými autobusy. Noviny a export mají sazbu nulovou. Stejně tak má jednotnou sazbu stanoveno Slovensko.

Finsko se od roku 2007 zapojilo do experimentu EU, který umožňuje snížit DPH u služeb s převažujícím podílem lidské práce (například kadeřníci, holiči, drobné opravářské práce) z 22 % na 8 %. Ve Francii se DPH nevybírání, pokud již byla vyměřena v nějaké jiné zemi EU.

Specifickou sníženou sazbu DPH v Řecku mají ostrovy Lesbos, Chios, Samos, Kyklady, Dodekanésy a některé malé ostrovy v Egejském moři. Podobné výjimky jsou také ve Španělsku, kde se DPH neaplikuje na Kanárských ostrovech, v Ceutě a Melile. Na Kanárských ostrovech se namísto DPH vybírá 4,5 % všeobecná kanárská nepřímá daň za zboží a služby dodané a poskytnuté podnikateli a odborníky při dovozu zboží.

Na Ceutě, Melile a Kanárských ostrovech se také nevyměřuje všeobecně spotřební daň, na Kanárských ostrovech se platí daň za alkohol a pivo a v Ceutě a Melile zase daň za zpracovaný tabák.

V Německu a Rakousku se pro DPH používá termín daň z obrátu. Zahrnuje daň na výstupu (Umsatzsteuer), daň na vstupu (Vorsteuer), to znamená, že podnikatel zjistí daň z obrátu ze své tržby a odečte z ní částky daně z obrátu. Daň vybíraná při dovozu ze zemí mimo EU se nazývá dovozní daní. V Rakousku platí speciální postupy pro odvod daně z obrátu pro výkony mezi podniky ze dvou různých států nebo mezi podniky a soukromými osobami svou různých států EU.

Od placení spotřebních daní v Německu jsou osvobozena dvě území – ostrov Helgoland a oblast Büsingen. Tato území patří švýcarskému daňovému a celnímu území.

Ve Švédsku je velmi vysoká spotřební daň z alkoholických nápojů, sazba se řídí obsahem alkoholu v nápoji. Důvodem je ochrana veřejného zdraví a morálky.

Sazby DPH ve všech členských zemích jsou zaznamenány v tabulce 3.

3.1.7 Zvláštnosti v daňových systémech zemí EU

Některé země Evropské unie zavedly tzv. ekologickou daň. Mezi ně patří například Portugalsko, Maďarsko, Velká Británie, kde do ekologické daně spadá také daň z těžby kamene, písku a šterku, z uložení odpadu na skládku, daň z klimatické změny. V Lotyšsku se platí daň z přírodních zdrojů a odvádí ji ty subjekty, které těží přírodní zdroje, znečišťují životní prostředí, nebo dováží či vyrábí zboží, které znečišťuje životní prostředí.

V Litvě se platí poplatek za využívání přírodních zdrojů, který zatěžuje právnické a fyzické osoby, které používají přírodní zdroje ke komerční činnosti a ekologický poplatek 1 lit za tunu emitovaných nečistot. Belgie ekologickou daň nemá, ale zavedla některá jiná daňová specifika, mezi která patří například sleva na nákup vozidel podle limitu emisí CO₂. V Nizozemí se platí daň za znečišťování životního prostředí.

Ve Finsku odvádějí členové evangelicko-luteránské a ortodoxní církve církevní daň. Dále tam platí cizinci, kteří pracují ve Finsku maximálně šest měsíců tzv. daň u zdroje ve výši 35 %. Platí se také poplatek za péči o les, jehož výše závisí na rozloze lesa. Obdobná daň je zavedena i v Polsku.

Hazard se zdaňuje v Lotyšsku, Rumunsku, Estonsku, kde se platí daň z herny a loterie a v Portugalsku, tam se platí daň z her a hracích automatů. V Nizozemsku se platí daň z výhry.

Španělsko má zavedené tzv. volitelné místní daně, mezi které patří daň z montáže a výstavby a ze zhodnocení městské půdy, která se vyměřuje, kdykoliv je prováděn převod půdy. Francie má také místní daně, z nich je nejvýznamnější daň profesní, ale od počátku roku 2009 se diskutuje o jejím zrušení.

V Nizozemí je daňový systém rozdělen na tzv. 3 boxy a každý z nich má jiné zdanění. Box 1 zahrnuje příjmy ze závislé výdělečné činnosti a příjmy z nemovitostí. Box 2 zahrnuje příjmy ze společností, ve kterých má příjemce více

než pětiprocentní podíl. Box 3 zahrnuje příjmy z úspor a investic, kam patří cenné papíry, úroky z vkladů a příjmy z nemovitostí.

Maďarsko zavedlo energetickou daň, jejímž účelem je eliminovat škody na životním prostředí, které jsou způsobeny hospodařením s energiemi a stimulovat lepší hospodaření se zemním plynem a elektrickou energií.

3.2 POROVNÁNÍ DVOU ZEMÍ S ODLIŠNÝMI DAŇOVÝMI SYSTÉMY

Pro srovnání byly vybrány daňové systémy Estonska a Švédska.

3.2.1 Estonsko

Estonsko je republikou s jednokomorovým parlamentem a členem EU je od 1. května 2004. Obecná pravidla daňového systému jsou upravena přímo v estonské ústavě. Mezi státní daně upraveny v samostatných předpisech jsou daně z příjmu, sociální daň, daň z pozemků, daň z hazardu, daň z přidané hodnoty, spotřební daně, daň z těžkých nákladních automobilů, daň z prodeje, daň z lodí, daň z reklamy, daň z uzavírek silnic a ulic, daň z motorových vozidel, daň ze zvířat, daň z veřejných zábavných vystoupení a parkovací poplatky.

Estonsko zavedlo rovnou daň v roce 1994, což znamená, že fyzické i právnické osoby platí daň z příjmu ve stejné výši. Na výši jejich příjmů nezáleží. Od roku 2005 začal proces postupného snižování této daně, takže byla stanovena na 24 %. Každý rok je uzákoněno snížení o 1 %, to znamená, že v roce 2008 to bylo 21 %. Pro rok 2009 nebylo snížení potvrzené, což je reakce na probíhající hospodářskou krizi a je předpoklad k tomu, aby se zvýšily příjmy do státního rozpočtu. Snižování by mělo končit na 18 %.

Estonský daňový systém je jednoduchý a transparentní. *Relativní sociální spravedlivosti a solidarity je dosahováno odváděním 33 % sociální daně bez omezení konečné nominální výše daně. To pro lidi s vysokým příjmem znamená, že odvádějí více, než spotřebovávají.*⁶

---

⁶Ministerstvo zahraničních věcí: *businessinfo.cz: Estonsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/estonsko-financi-a-danovy-sektor/5/1000907/>

Mezi položky, které jsou osvobozeny od daně z příjmu fyzických osob, patří nepeněžní příjem, určité důchody, vybraný příjem ze zaměstnání v zahraničí, domácí dividendy a vybrané zahraniční dividendy, vybrané druhy úroků, vybrané kapitálové zisky, státní stipendia, určité veřejné dotace a sociální příspěvky, příjmy z pojištění, obdržené dary a dědictví.

Rovná daň je doplněna výhodným principem, který podporuje investice a rozvoj podniků v Estonsku tím, že reinvestovaný a ve firmách jinak zadržovaný zisk se nezdaňuje, daní se pouze rozdělovaný zisk formou daně mající charakter daně z příjmu. V případě fyzických osob platí daň z příjmu jejich zaměstnavatel. Ten dále platí sociální daň ve výši 33 % z daňového základu a pojištění v nezaměstnanosti ve výši 0,5 % z hrubé mzdy, dalších 0,5 % si platí zaměstnanec.

V rámci penzijního systému si zaměstnanci platí 2 % z 20 ti % státního penzijního pojištění a 4 % dodá zaměstnavatel. Účast na tomto penzijním pojištění je pro zaměstnavatele i zaměstnance povinná.

Daň z přidané hodnoty je unifikovaná a činí 18 %. Výjimku mají předplatitelé periodik a vývozci časopisů a knih, pro ně je stanovena na 5 %.

Pozemková daň je vybírána duálně. 0,5 % ročně z hodnoty pozemku vybírá stát a 0,3-0,7 % municipalita. Herny a loterie jsou zatěžovány daní podle druhu činnosti od 5-30 %. Spotřební daně se vybírají z prodeje tabákových výrobků, alkoholu, pohonných hmot a obalů.

3.2.2 Švédsko

Švédsko je pluralitní konstituční monarchie s jednokomorovým parlamentem a do Evropské unie vstoupilo v roce 1995. Jako země s dlouhou a hluboce zakořeněnou tradicí sociálního státu je Švédsko zemí s jednou z nevyšších měr zdanění na světě i přesto, že vláda od roku 2006 učinila řadu reformních kroků, které směřují k snížení daňového zatížení.

Švédský systém je relativně složitý. Výběr daní provádí stát, krajské rady a obce a daňové podvody jsou trestány velmi přísně. Placení daní sleduje registr obyvatelstva Folkbokföring. Daně lze přiznávat krom formulářů také elektronicky nebo telefonicky.

Sazba daně ze zisku korporací byla v lednu 2009 snížena z 28 % na 26,3 %.

Efektivně činí ještě asi o 2 procentní body méně po odečtení 25 procent z čistého zdanitelného příjmu, které jsou odváděny do tzv. „fonde růstu“. Prostředky z fondu musí být použity nejpozději do 6 let. Podnikové příjmy a kapitálové zisky jsou zdaňovány jako obchodní příjmy.⁷

Daň z příjmu z dividend u zahraničních akcionářů činí až 30 %, ale může být snížena nebo od ní může být i upuštěno. Daň se neuplatňuje u splácení úroků. Licenční poplatky jsou zdaňovány ve formě zvláštního opatření vůči zahraničním příjemcům. Upuštění od daní z dividend je možné, vyžaduje souhlas 25 % akcionářů. Vyhláška, která reguluje výjimky pro zahraniční dividendy je právně velmi složitá.

Daňové odpisy jsou možné z fixního kapitálu a z odměn vedoucím pracovníků. Buď mohou být odepsány jako lineární odpis ve výši 20 % nebo jako degresivní odpis ve výši 30 %. Odměny pracovníkům daňově být odečteny nemohou, pouze účetně. Dále mohou být odepsány stroje a zařízení ve výši 30 % a budovy ve výši od 1,5-5 %. Legislativa ukládá řízení zahraničních společností podle švédského práva, to se týká obecně firem, které operují v daňových rájích a zemích s nízkými daněmi.

Daň z příjmu fyzických osob je odlišná podle trvalého bydliště a pohybuje se mezi 28,9-34,04 %. Při ročním příjmu nad 327.600 SEK platí jednotlivec dalších 20%. O dalších 5 % se daň zvyšuje při příjmu nad 441.300 SEK. Ve Švédsku je zdanitelný veškerý příjem získaný poplatníkem v penězích nebo penězi ocenitelných hodnotách. Výjimku tvoří osvobozené příjmy, mezi které patří výtěžky ze životního pojištění, podpory, stipendia a určité typy dividend. Od základu daně si poplatník může odečíst výživné a pojistné zaplacené na soukromé penzijní pojištění do výše 39.700 SEK. Do roku 2007 se ve Švédsku platila také daň z bohatství. Zahraniční pracovní síly, které jsou dočasně zaměstnány ve Švédsku, mohou požádat o určité úlevy a výjimky z placení daní a sociálních poplatků až na dobu 3 let.

Většinu příspěvků na sociální pojištění jsou povinni odvádět zaměstnavatelé. Žádný strop pro vyměřovací základ ale neexistuje. Zaměstnanci si platí pojistné na důchodové pojištění ve výši 7 %. *Tato částka je vypočtena z příjmu*

---

⁷Ministerstvo zahraničních věcí: *businessinfo.cz: Švédsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/svedsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000810/>

do výše 359 100 SEK a neplatí ji osoby, které dosáhly 65 a více let. Osoby samostatně výdělečně činné musí platit příspěvky na sociální pojištění z dosaženého obchodního příjmu v celkové výši 30,71 %. Platby příspěvků jsou daňově uznatelnými pro výpočet osobní důchodové daně.⁸

Daň z nemovitosti byla v rámci daňové reformy z roku 2008 zrušena a nahrazena místním poplatkem ve výši 6000 SEK za rodinný dům, respektive 0,75 % z jeho zdanitelné hodnoty. V případě bytových domů o více bytových jednotkách se vybírá poplatek 1200 SEK za byt, respektive 0,4 % z jeho zdanitelné hodnoty. Daň z kapitálových zisků, která se uplatňovala při prodeji bytových nemovitostí se zvýšila z 20 % na 22 %.

Společně s Dánskem a Maďarskem má Švédsko nevyšší DPH v Evropské unii. Základ DPH je 25 %. Do roku 2001 byla povinnost ustanovit daňového zástupce, který zastupoval firmu s nárokem na odpočet DPH, nicméně zahraniční entity jsou nadále povinny jmenovat zástupce, jestliže je daň uplatňována ve Švédsku. Od roku 2002 platí snížená daň na potraviny a potravinové suroviny ve výši 12 % a na noviny, tiskoviny, knihy, přepravu osob a vstupné na některá kulturní představení ve výši 6 %. Některých finančních služeb, zlata pro investiční účely a léků na předpis se týká nulová sazba.

Spotřební daň se ve Švédsku vybírá za některé druhy dováženého zboží, například za alkohol, pohonné hmoty, tabák a energii. Daň z benzínu je srovnatelná s ostatními členskými státy, vyšší je daň z nafty a topení. Cena energií z fosilních zdrojů patří k nejvyšší v Evropě právě kvůli vysoké dani. *Daně se podílejí až ze 71 % na prodejní ceně tabákových výrobků (z toho DPH 20 % a spotřební daň asi 51 %). V rámci daňové reformy se daňové zatížení tabákových výrobků v roce 2008 zvýšilo.*⁹

Kvůli ochraně veřejného zdraví a morálky je obzvláště vysoké zdanění alkoholu. Výše daně se řídí obsahem alkoholu v nápoji. Pouze slabší pivo se nezdaňuje a prodává se volně mimo státní monopol.

---

⁸ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 238.

⁹ Ministerstvo zahraničních věcí: *businessinfo.cz: Švédsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/svedsko-financi-a-danovy-sektor/5/1000810/>

3.2.3 Srovnání

Je patrné, že švédský daňový systém je daleko složitější než estonský. Estonský systém zavedl jednotnou daňovou sazbu pro fyzické i právnické osoby, ve Švédsku se tyto sazby odlišují. V Estonsku je stanovena daň na 21 % a předpokládá se její snižování až na 18 %, ve Švédsku daň z příjmu právnických osob činí 26,3 % a daň z příjmu fyzických osob je pohyblivá podle místa, pohybuje se od 28,3-34,04 %. Z tohoto důvodu je podnikání mnohem výhodnější v Estonsku.

Sociální příspěvky platí v obou státech zaměstnavatel, avšak v Estonsku je stanovena výše na 33 % a 0,5 % na pojištění v nezaměstnanosti, ve Švédsku výše stanovena není. V obou zemích je povinnost platit penzijní pojištění, ve Švédsku je to 7 % a tato povinnost je omezena věkem a příjmem. V Estonsku se platí 2 % z 20 % státního penzijního pojištění.

Ve Švédsku se neplatí daň z pozemku, byla nahrazena místním poplatkem, jehož výše se liší v závislosti na tom, zda se jedná o rodinný dům, nebo byt. V Estonsku je daň z pozemku stanovena na 0,5 %.

Daň z přidané hodnoty je v Estonsku stanovena na 18 %. Výjimka byla udělena pouze předplatitelům tiskovin a vývozcům časopisů a knih, těm byla sazba snížena na 5 %. Švédsko má spolu s Německem a Dánskem nejvyšší sazbu daně z přidané hodnoty ze všech členských států Evropské unie. Je stanovena na 25 %. Snižovaná sazba na potraviny činí 12 % a 6 % na noviny, tiskoviny, knihy a přepravu osob.

V Estonsku je ve smlouvách zahrnuta také daň z hazardu, která ve Švédsku chybí. Švédsko má oproti Estonsku velmi vysoké spotřební daně, hlavně co se týče alkoholu. Jedinou výjimku tvoří slabé pivo.

SHRNUTÍ: Daňové systémy členských států Evropské unie se liší. Existují dva krajní přístupy ke zdaňování. Velmi jednoduchý a průhledný systém má Estonsko, které spolu s některými dalšími státy (například Slovensko) zavedlo jednotnou daň a sazby daní jsou zde poměrně nízké. Složitý a nepřehledný systém má Švédsko, které lpí na svých daňových tradicích. Švédsko má jedny z nejvyšších daní v Evropské unii.

4. SMLOUVY EVROPSKÉ UNIE ZABÝVAJÍCÍ SE DANĚMI

Evropskou unii k 1. lednu 2007 tvoří dvacet sedm zemí: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Velká Británie.

Evropská integrace je založena na čtyřech základních smlouvách. Tyto smlouvy byly několikrát novelizovány. První z nich, Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), byla podepsána 18. 4. 1951 v Paříži. *Další dvě primární smlouvy, tj. Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom) a Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (EHS, ang. EEC) byly podepsány společně 25. 3. 1957 v hlavním městě Itálie. S účinností od 1. 11. 1993 je Evropské hospodářské společenství přejmenováno na Evropské společenství (ES, ang. EC).¹⁰ Čtvrtá zakládající smlouva je Smlouva o Evropské unii. Je dána Maastrichtskou smlouvou podepsanou 7. 2. 1992, která byla zásadně novelizována Amsterodamskou smlouvou a smlouvou z Nice.*

Ve Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství se daňového ustanovení týkají články 95 až 102. *Rozdělení problematiky článků jako by předurčovalo budoucí priority Společenství: zatímco nepřímým daním jsou ve smlouvě věnovány čtyři články, pouze jeden se týká daní přímých. Jedná se o článek 98, který zakazoval zvýhodnění vývozu do členských zemí formou úlev na přímých daních a recipročně.¹¹*

Článek 95 zakazuje vládám uvalit na dovezený výrobek jiné daně, než které jsou uvalovány na tuzemské komodity. V článku 96 se píše o tom, že v případě vývozu do členských zemí nesmí refundace daně převýšit hodnotu daně, která byla původně vybrána. Článek 97 omezuje nevýhody, které plynou z používání kaskádovitě daně z obratu. Článek 99 ukládá Radě ministrů, aby na základě doporučení od Komise přijala opatření pro harmonizaci legislativy, která se váže

---

¹⁰ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 12.

¹¹ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 14.

k nepřímým daním v míře potřebné pro fungování jednoho trhu. Články 100 až 102 podporují ustanovení formulací potřebnosti harmonizace právních předpisů.

Krom zakládajících smluv Evropských společenství se daňovými otázkami zabývají ještě další významné dokumenty Evropské unie. Jedná se přístupové knihy a Bílé knihy.

Přístupové smlouvy obsahují daňová ustanovení, která přistoupivším státům zaručují přechodné výjimky mezi národní daňovou legislativou a přijatými usneseními Evropských společenství. Bílé knihy vydává Komise a jsou to texty, které obsahují návrhy a doporučení na činnost Evropských společenství v určité oblasti. Přesto, že se po schválení Radou může stát akčním programem v dané oblasti, má stále pouze doporučující charakter a je to nezávazný dokument.

Posledním zásadním, ale nepřijatým dokumentem, který se zabývá daněmi je Smlouva o Ústavě pro Evropu.

SHRNUTÍ: Evropskou unii tvoří 27 zemí. Tato integrace je založena na čtyřech základních smlouvách, které byly několikrát novelizovány. Patří mezi ně Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli, Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii, Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství a Smlouva o Evropské unii.

5. CHARAKTERISTIKA PŘÍMÝCH DANÍ V EU

Přímé daně jsou takové daně, které jsou uloženy konkrétnímu subjektu podle jeho důchodové a majetkové situace a jsou tedy klasifikovány na důchodové (osobní důchodové a daň ze zisku firem) a majetkové (daň z nemovitostí, převodové majetkové daně, silniční daň).

Osobní důchodová daň je v Evropské unii různorodá, protože je možnost zohledňovat sociální aspekty poplatníka, jako například počet vyživovaných dětí, invalidita. Zohledňování může být buď ve formě odpočitatelných položek od základu daně, nebo přímo slevou na dani. Například v Lucembursku je k 31. 12. 2006 sedmnáct důchodových pásem, ale v Estonsku, Lotyšsku, Rumunsku a na Slovensku je pouze jediná sazba.

Nominální sazba daně ze zisku firem se od skutečné sazby liší. Tento odklon způsobuje existence různých metod a doby odpisování, uplatňování ztrát, možnost zohledňování inflace a započtení investičních pobídek různých typů.

Pro posouzení parametrů přímých daní je důležitý systém integrace daně ze zisku firem do osobní důchodové daně. Rozlišují se tři hlavní kategorie: nulová integrace (klasický systém), systémy omezující dvojí zdanění či vyhýbající se dvojímu zdanění a úplná integrace (konduitní systém).

Klasický systém vyúsťuje ve dvojí zdanění dividend uložením jak firemní daně, tak i osobní důchodové daně bez možnosti jakýchkoliv úlev u obou typů daní. Této čisté podobě se blíží systém aplikovaný v Irsku.¹²

Systémy vyhýbání se dvojímu zdanění jsou buď na úrovni podniku, nebo na úrovni akcionáře. Zajišťují, aby zisky byly zdaňovány pouze jednou. Systém částečného omezení dvojího zdanění dividend je na úrovni akcionáře.

Majetkové daně jsou velmi rozmanité a často pocházejí z národních tradic. Vztahují se na ně ustanovení smluv o zamezení dvojího zdanění. Naproti důchodovým daním nepředpokládá legislativa Evropských společenství jejich harmonizaci.

SHRNUTÍ: *Přímé daně v Evropě jsou rozděleny na důchodové a majetkové. Sazby těchto daní jsou různé a osobní důchodová daň má navíc v každé zemi určitý počet pásem.*

6. CHARAKTERISTIKA NEPŘÍMÝCH DANÍ V EU

Daň z přidané hodnoty je jedinou všeobecnou nepřímou daní ve všech členských zemích. Jednorázové daně jsou na komoditu uvaleny jen v jedné fázi její výroby a distribuce. Jejich základ tvoří hrubý obrat. Vícefázové daně jsou ukládány ve všech částech výroby a prodeje komodit. Pokud se vybírají bez možnosti plátců odpočítat si z celkové daňové povinnosti částku, kterou zaplatili v nakoupeném materiálu, jedná se o daně z obratu. Pokud si tuto částku daně odečíst mohli, jedná se o daň z přidané hodnoty.

---

¹² Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 44.

*Největším nedostatkem daně z obratu je její duplicitnost. Obraty zdaněné u jednoho výrobce nebo obchodníka jsou částí ceny jiného, u něhož budou opět podrobeny dani.*¹³ Počet těchto duplicit závisí na počtu zpracovatelů a distributorů, protože každý další zpracovatel je povinen vypočítat daň z hodnoty, která už byla zdaněna. To platí i pro dovozce a vývozce. V konečném důsledku proto může dojít k nestejnosti daňového zatížení různých druhů, ale i stejných druhů výrobků, což je při mezinárodním obchodu nevýhodné.

Podstatou daně z přidané hodnoty je zdanění přidané hodnoty, tzn. hodnoty zboží nebo služby, kterou si plátce daně přidává k hodnotě nakoupené komodity. Mechanismus daně odstraňuje duplicitu, což znamená, že daň se již znovu nevaluje na daň již jednou zaplacenou v ceně nakoupeného zboží nebo služby. Tato daň je vhodná pro mezinárodní transakce.

Všechny pracovní skupiny jmenované Komisí potvrdily, že členské státy musí zrušit kumulativní daňové systémy a zavést daň z přidané hodnoty, protože pokud by bylo zachováno více forem nepřímých daní, musely by členské státy při provádění společného obchodu uplatňovat složitý systém vzájemných refundací. Kontrola nad jejich výkonem by byla velice obtížná a založena na vzájemné důvěře mezi státy.

Zavedení daně z přidané hodnoty je nezbytné z těchto důvodů: 1. vytvoření společného trhu s poctivou hospodářskou soutěží, který má stejné vlastnosti jako vnitrostátní trh,
2. používání právních předpisů, které nenarušují podmínky hospodářské soutěže a nebrání volnému pohybu zboží a služeb,
3. vyloučení faktorů, které mohou narušovat podmínky hospodářské soutěže,
4. zajištění, že systém daně z přidané hodnoty dosahuje nevyšší jednoduchosti a neutrality,
5. zajištění, že použití daně z přidané hodnoty u obdobného zboží v každé zemi nese stejné daňové zatížení,
6. zajištění, že použitím daně z přidané hodnoty v mezinárodním obchodě je známa částka daňového zatížení zboží a může tak dojít k přesnému vyrovnání této částky.

---

¹³ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 76.

Přesto, že DPH byla značně unifikována, nepodařilo se některé myšlenky a pravidla zatím v praxi naplnit. Daň z přidané hodnoty se stala jedním z příjmů rozpočtu Evropské unie.

SHRNUTÍ: Mezi daně nepřímé patří daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Daň z přidané hodnoty je jedinou všeobecnou nepřímou daní ve všech členských zemích. Je důležitá zejména pro vytvoření společného trhu s co největší konkurencí.

7. HARMONIZAČNÍ SNAHY EU V OBLASTI DANÍ

Daňová spolupráce v rámci Evropské unie je zakotvena v zakládacích smlouvách a postupně se rozvíjí. Stav daní je nepřehledný a komplikovaný, což je dáno snahou členských států o zachování jejich národních daňových specifik a tradic. Dalším problémem je to, že není jednoznačně stanoven cíl, narozdíl od měnové oblasti, kde je všemi členskými státy akceptován cíl zavedení společné měny – eura.

Jednotlivé země Evropské unie si poskytují informace o daních, chtějí zamezení dvojího zdanění a bojují proti daňovým rájům. Pro snadnější informovanost bylo doporučeno zemím používat daňové identifikační číslo jako jednotné označení daňových subjektů. Dále se preferuje eliminace dvojího zdanění a provádění jen takových opatření, která jsou nezbytná pro zajištění fungování společného trhu.

Otázka harmonizace přímých daní dlouhodobě stagnuje, a to z důvodů rozdílnosti účetních systémů členských zemí a neochoty členských států k další harmonizaci, která je považována za zásah do suverenity. Některé země těží z nízkých daní z příjmů fyzických osob (např. Česká republika), jiné zase chtějí harmonizaci (Německo, Francie), takže důvody stagnace jsou také politické.

Momentálně existuje 27 různých způsobů stanovení základu daně. Evropská komise navrhuje, aby základ daně podniků, které působí ve více, než jednom členském státě byl vypočten podle jednotného vzorce platného v celé Evropské unii. Dále daňoví odborníci vyhodnocují a zvažují různé typy systémů pro rozdělení

celoevropského zisku a jako rozvrhové základny přichází v úvahu například objem mezd, velikost tržby, velikost aktiv.

Harmonizovaný základ daně by měl přispět k posílení hospodářského růstu, zvýšení zaměstnanosti a posílení konkurenceschopnosti evropských společenství na globálním trhu. Mělo by docházet k postupnému se snižování sazby daně z příjmů právnických osob a rušit se některé odčitatelné položky, čím by se zjednodušoval výpočet základu daně. V kombinaci se změnami v oblasti daně z příjmů fyzických osob a limitů pro sociální a zdravotní pojištění by se měla zlepšit pozice České republiky v rámci EU.

SHRNUTÍ: Stav daní je nepřehledný a komplikovaný, protože členské státy se snaží o zachování daňových specifík, které patří mezi symboly suverenity. Z toho důvodu také stagnuje otázka jejich harmonizace.

8. DAŇOVÝ SYSTÉM V ČR

Česká republika vstoupila do Evropské unie v roce 2004. Daňovou soustavu tvoří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů, spotřební daň, daň z nemovitostí, daň silniční, daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí. Daňový charakter má také pojistné sociálního pojištění a místní poplatky.

8.1 PŘÍMÉ DANĚ DŮCHODOVÉ

Patří mezi ně daň ze zisku korporací (daň ze zisku právnických osob), osobní důchodová daň (daň z příjmů fyzických osob) a sociální pojištění.

8.1.1 Daň ze zisku korporací

Daň z příjmu právnických osob má jednotnou sazbu ve výši 21%, a od roku 2003 dochází k postupnému snižování. Jejím předmětem jsou v obecné rovině výnosy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. U řady dalších subjektů existují odlišnosti ve způsobu zdaňování, jedná se o investiční fondy, penzijní fondy, veřejné vysoké školy, bytová družstva, banky, zdravotní pojišťovny, státní fondy a odborové organizace. Investiční fondy a společnosti

podléhají sazbě daně ve výši 5%. Příjmy z dividend, podílů na zisku, vypřádajících podílů a podílů na likvidačním zůstatku tvoří samostatný základ daně ve výši 15%.

*Poplatníky daně jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami, a organizační složky státu. Poplatníci, kteří mají na území České republiky sídlo nebo místo svého vedení, mají daňovou povinnost z celosvětových příjmů; poplatníci, kteří nemají na území státu své sídlo, mají daňovou povinnost jen z příjmů plynoucích ze zdrojů na území České republiky.*¹⁴

Základ daně je rozdíl, o který příjmy, s výjimkou příjmů, které jsou osvobozeny od daně nebo nejsou jejím předmětem (nabytí majetku dědictvím nebo darováním), převyšují výdaje. Slevy na dani jsou na zaměstnance se změněnou pracovní schopností a pro držitele příslibu investiční pobídky. Tyto pobídky mají formu daňových prázdnin, které je možno získat na dobu maximálně deseti let.

Odpisy se stanovují z hmotného majetku, jehož vstupní cena je vyšší než 40 tisíc korun a má provozně-technické funkce delší než jeden rok. Daňové odpisy charakterizuje metoda odpisování a doba odpisování, která je dána začleněním majetku do odpisové skupiny. Každý plátců daně si může vybrat buď rovnoměrné nebo zrychlené odpisování, doba odpisování se pohybuje mezi třemi a padesáti lety v závislosti na typu majetku.

*Právnícké osoby platí zálohy daně a následující rok podávají daňové přiznání s vyúčtováním daně z příjmů*¹⁵. To se podává do konce třetího měsíce po skončení daňového období, poslední den lhůty je současně dnem splatnosti. Výjimku tvoří akciové společnosti a některé společnosti s ručením omezeným, které podávají daňové přiznání do konce šestého měsíce po skončení zdaňovacího období.

8.1.2 Daň z příjmu fyzických osob (osobní důchodová daň)

Daň z příjmu fyzických osob má jednotnou sazbu ve výši 15 %, vypočítává se ze základu daně, který je snížen o nezdánitelnou část a o odčitatelné položky. Daní jsou zatíženy příjmy zaměstnanců a osob, které jsou výdělečně činné. Daň

---

¹⁴ Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s., 2007, str. 130.

¹⁵ Businessinfo: *Daně a účetnictví: Daňový systém české republiky*. 17. Února 2009. Dostupný z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/danovy-system-ceske-republiky/1000465/39277/>

zaměstnanců strhává zaměstnavatel, osoby samostatně výdělečně činné platí zálohy a každoročně podávají daňové přiznání s vyúčtováním daně z příjmu.

Položky, které snižují daňový základ jsou odpočty části úroků z úvěrů na bytové potřeby, příspěvků na penzijní připojištění, životní pojištění a zaplacené členské příspěvky odborové organizace.

Daňové přiznání je potřeba podat do 31. března, pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce, lze lhůtu prodloužit do 30. června.

8.2 PŘÍMÉ DANĚ MAJETKOVÉ

Mezi přímé daně majetkové patří daň z nemovitosti, dědická daň, darovací daň, daň z převodu nemovitostí a daň silniční.

8.2.1 Daň z nemovitostí

Touto daní jsou zatíženy budovy, na něž bylo vydáno kolaudační rozhodnutí, byty, nebytové prostory a pozemky, které leží na území České republiky a jsou zachycené v katastrální mapě na katastrálním úřadu. Sazba daně z pozemků je závislá na způsobu využití pozemku a pro výpočet daně se odvíjí od umístění pozemku. V případě staveb je základem daně zastavěná plocha, lokalizace a užití stavby. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok.

8.2.2 Silniční daň

Jsou jí zatížena pouze vozidla, která jsou určena k podnikání, vozidla využívaná k osobní potřebě jsou od daně osvobozena. Sazby jsou stanoveny jako pevně dané částky, placeny jednou ročně. V případě osobních vozidel závisí výše daně na zdvihovém objemu motoru, v případě nákladních vozidel pak na přepočtu náprav a celkové hmotnosti.

Zákon stanovuje také poplatek za užívání dálnic, který musí platit všechna vozidla, která využívají dálnice bez ohledu na to, zda jsou užívána pro podnikání nebo pro osobní potřebu.

8.2.3 Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí

Problematiku těchto daní řeší jeden společný zákon. Dědické dani podléhá nabytí majetku na základě dědictví ze závěti nebo ne zákona a poplatníkem je každý jednotlivý dědic. Darovací daň je uvalena na převod vlastnictví majetku, který je bezúplatný, poplatníkem je zpravidla nabyvatel majetku.

Sazby dědické a darovací daně se pohybují od 1 do 40 %. Jejich výše je stanovena v závislosti na vztahu mezi zůstavitelem/dárce a nabyvatelem (dědicem nebo obdarovaným). Pro stanovení dědické a darovací daně jsou osoby rozděleny do tří skupin podle příbuzenského stavu.

Do první kategorie patří manželé a příbuzní v řadě přímé, což jsou děti, rodiče, vnoučata a prarodiče. Do druhé kategorie spadají příbuzní v řadě pobočné, to jsou sourozenci, tety, strýcové, neteře, synovci, manželé dětí nebo rodičů a osoby žijící ve společné domácnosti déle než jeden rok. Ve třetí kategorii jsou pak ostatní fyzické a všechny právnické osoby.

Tyto skupiny jsou diferencovány rozdílnou výší sazeb daně a velikostí možného osvobození. Osoby v první kategorii jsou od dědické daně osvobozeny, pokud jde o peněžní prostředky do 1 milionu korun a movité věci rovněž do 1 milionu.

Sazba daně z převodu nemovitosti činí 3 %. Daňový základ je buď cena nemovitosti, která byla zjištěna na základě posudku, nebo skutečná prodejní cena, a to ta vyšší z těchto dvou uvedených. Plátcem je převodce.

8.3 NEPŘÍMÉ DANĚ

Legislativní úprava daně z přidané hodnoty v České republice je ve Směrnici Rady 2006/112/EC. Podléhá jí většina zdanitelného plnění v ČR. Předmětem jsou čtyři typy zdanitelných plnění: dodání zboží a převod či přechod nemovitostí, poskytnutí i přijetí služeb, pořízení zboží z jiného členského státu a dovoz zboží. Základní sazba je stanovena na 19 % a snížená sazba činí 9 %.

Většina zboží a služeb podléhá základní sazbě daně. Do snížené sazby jsou zařazeny např. potraviny, léky, tiskoviny, hromadná pravidelná osobní doprava, pohřební služby, vodné a stočné, kulturní činnosti, ubytovací služby, stavební práce

pro účely bydlení a pro sociální výstavbu a dodávky tepla. Plátce daní jsou fyzické i právnické osoby

Spotřební daně upravuje v daňové soustavě zákon o spotřebních daních. Stát jimi řeší dopad negativních externalit a negativních důsledků výroby a spotřeby některých zbožových komodit.

Předmětem spotřební daně jsou líh a lihoviny, víno, pivo, tabákové výrobky a minerální oleje. Vlastním předmětem daně jsou výrobky vyrobené nebo dovezené na území České republiky, nebo na území Evropského společenství. Základ je množství vyjádřené ve hmotných jednotkách s výjimkou tabákových výrobků. U nich je množství vyjádřeno v měřicích jednotkách. Plátcí daně jsou zejména výrobci, dovozci a provozovatelé daňových skladů. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc.

Povinnost plátce přiznat a zaplatit daň vzniká okamžikem uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky a u dovozu dnem vzniku celního dluhu. Plátce je povinen vydat nabyvateli daňový doklad, který musí obsahovat název obchodní firmy plátce a jeho daňové identifikační číslo, název obchodní firmy a daňové identifikační číslo nabyvatele, údaje o množství vybraných výrobků uvedených do volného daňového oběhu, výši celkové ceny vybraných výrobků včetně spotřební daně, výši spotřební daně, datum vystavení dokladu, číslo dokladu.

Ostatní nepřímé daně zahrnují například poplatky za znečištění vzduchu či vody a poplatky za odpad.

SHRNUTÍ: Česká republika je členem Evropské unie od roku 2004 a její daňový systém je, podobně jako tomu bylo u Švédska, poměrně komplikovaný. Tvoří ho daň z přidané hodnoty, daň z příjmů, spotřební daň, daň z nemovitostí, daň silniční, daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí, sociální pojištění a místní poplatky. Sazby daní jsou v porovnání s ostatními zeměmi relativně nízké, takže tímto kritériem má spíše blíže k Estonsku.

9. DEN DAŇOVÉ SVOBODY

Den daňové svobody dává pomyslnou čáru, která rozděluje rok na dvě období. V tom prvním vše, co lidé vyprodukují, odevzdají státu, a ostatním institucím. Ve druhém vydělávají sami na sebe a o svých penězích rozhodují sami. Koncept dne daňové svobody vytvořil podnikatel Dallas Hostetler v roce 1948, neexistuje však jednotná metodika jeho výpočtu.

Výpočet dne daňové svobody v České republice provádí Liberální institut a vychází při tom z odhadů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Tato metodika, využívající odhad poměru veřejných výdajů na hrubém domácím produktu, umožňuje porovnat vývoj českého dne daňové svobody s vývojem v dalších zemích.

Letos Češi budou muset na stát pracovat o pět dní déle než v minulém roce kvůli ekonomické krizi. Důsledky poklesu ekonomického výkonu se projevují na celém světě. Největší propad byl letos zaznamenán u Velké Británie, Britové si den daňové svobody připomenou o šestnáct dní později než loni.

Den daňové svobody je důležité připomínat i z toho důvodu, že stát mnohdy nevhodně s penězi daňových poplatníků tak opatrně a efektivně, jak by to dělali oni sami.

SHRNUTÍ: Jako den daňové svobody se označuje pomyslný okamžik, od kterého jdou peníze na konto lidí. Do té doby naopak veškerý příjem připadá státu. V důsledku hospodářské krize budou lidé letos pracovat více dní na stát.

ZÁVĚR

Problematika daní je velmi aktuální a vyžaduje neustálé sledování. Sladění daňových systémů je potřebné pro vytvoření podmínek pro jednotný trh, protože Evropské unii jde o co největší konkurenci mezi státy. Jelikož je ale daňová politika považována za suverenitu státu, žádný z členů EU nechce, aby byla jakkoliv narušena. Proto v Evropské unii stále existuje 27 různých daňových systémů.

Švédsko a Estonsko reprezentují velmi rozdílné přístupy ke zdanění. Daňový systém Švédska je velmi složitý a nepřehledný. Švédsko má jedny z nejvyšších daní ze států Evropské unie. Naproti tomu estonský způsob je transparentní, Estonsko zavedlo jednotnou daň.

Česká republikami poměrně nízkou sazbu daní, avšak složitostí se blíží ke švédskému systému. Daňovou soustavu České republiky tvoří daň z přidané hodnoty, daň z příjmů, spotřební daň, daň z nemovitostí, daň silniční, daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí, sociální pojištění a místní poplatky. Bylo by vhodné ho zjednodušit a přiblížit typu Estonska, aby občané mohli jednodušším způsobem platit daně.

Evropská unie se snaží o nejvíce o harmonizace v oblasti daní, která je jedním z nejdůležitějších kroků k úspěšnému fungování jednotného trhu. Evropské unii jde o to, aby byla na trhu co největší konkurence, která je tahounem tržní ekonomiky.

Den daňové svobody je možno považovat za jakýsi mezník, který rozděluje rok na dvě části, v první lidé vše, co vyprodukují, odevzdají státu a ve druhé vydělávají sami na sebe. V důsledku hospodářské krize zaznamenaly všechny země propady v ekonomice a období, kdy lidé vydělávali pro stát, se prodlužovalo, nejvíce se prodloužilo ve Velké Británii.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A WEBOVÝCH STRÁNEK

Mikeščík, Alois, Vošahlík, Josef. Malá encyklopedie Evropské unie. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 1997.

Sojka, Milan a Konečný, Bronislav. Malá encyklopedie moderní ekonomie. Praha: Libri s. r. o, 2006.

Široký, Jan. Daně v Evropské unii. Praha: Linde a. s, 2007.

Vědecký časopis Vysoké školy ekonomické v Praze: Acta oeconomica pragensia, Daňová politika. 2002, vydání 1.

Kubátová, Květa. Daňová teorie a politika. Praha: ASPI, 2006.

Marková, Hana. Zákon o daních z příjmů. Praha: C. H. Beck, 2006.

Radvan, Michal. Zákon o dani z nemovitosti. Praha: C. H. Beck, 2006.

Šulc, Ivo. Zákon o spotřebních daních s komentářem k 1. 1. 2007. Olomouc: Anag, 2007.

Radvan, Michal. Zdanění majetku v Evropě. Praha: C. H. Beck, 2007.

Láchová, Lenka. Daňové systémy v globálním světě. Praha: ASPI, 2007.

Businessinfo: *Daně a účetnictví: Daň z příjmu*. 17. Února 2009.

Dostupný z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-z-prijmu/dan-z-prijmu/1001654/44885/#a1>

Businessinfo: *Daně a účetnictví: Daňový systém české republiky*. 17.

Února 2009. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/danovy-system-ceske-republiky/1000465/39277/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Belgie: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/belgie-financni-a-danovy-sektor/5/1000809/#sec5>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Bulharsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW...

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/bulharsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000688/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Estonsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/estonsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000907/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Finsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/finsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000417/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: *Francie: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/francie-financni-a-danovy-sektor/5/1000421/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: *Irsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/irsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000785/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: *Itálie: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/italie-financni-a-danovy-sektor/5/1000683/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: *Kypr: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/kypr-financni-a-danovy-sektor/5/1001055/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: *Litva: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/litva-financni-a-danovy-sektor/5/1000691/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: Lotyšsko: Finanční a daňový sektor. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/lotyssko-financni-a-danovy-sektor/5/1000682/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: Lucembursko: Finanční a daňový sektor. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/lucembursko-financni-a-danovy-sektor/5/1000949/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: Maďarsko: Finanční a daňový sektor. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/madarsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000690/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: Malta: Finanční a daňový sektor. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/malta-financni-a-danovy-sektor/5/1001456/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz*: Německo: Finanční a daňový sektor. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/nemecko-financni-a-danovy-sektor/5/1000636/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Nizozemsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/nizozemsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000807/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Polsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/polsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000792/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Portugalsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/portugalsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000793/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Rakousko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/rakousko-financni-a-danovy-sektor/5/1000794/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Rumunsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/rumunsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000686/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Řecko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/recko-financni-a-danovy-sektor/5/1000795/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Slovensko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/slovensko-financni-a-danovy-sektor/5/1000797/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Slovinsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/slovinsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000908/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Španělsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/spanelsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000541/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Švédsko: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/svedsko-financni-a-danovy-sektor/5/1000810/>

Ministerstvo zahraničních věcí: *bussinessinfo.cz: Velká Británie: Finanční a daňový sektor*. Dostupný z WWW:

<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/velka-britanie-financni-a-danovy-sektor/5/1000687/>

Bukač, Petr. *Mesec.cz: Nutné zlo jménem daně*. 3. Března 2004 00:00. Dostupný z WWW: <http://www.mesec.cz/clanky/nutne-zlo-jmenem-dane/>

EU2009.cz: *Koordinace daňové politiky*. 5. Ledna 2009 13:38.

Dostupný z WWW: <http://www.eu2009.cz/cz/eu-policies/economic-and-financial-affairs/coordination-of-tax-policy/koordinace-danove-politiky-623/>

ANOTACE

Bakalářská práce Daně a daňové soustavy v EU se zabývá problematikou daní v Evropské unii. Obsahuje informace o pojmech daně a daňová politika, charakteristiku různých typů daní a rozdíly v daňových soustavách členských zemí Evropské unie, včetně České republiky. Dokazuje, že je důležité tuto problematiku neustále sledovat, protože je velmi proměnlivá.

This bachelory work Taxes and tax systems in EU engages in tax problems in European Union. Work includes informations about taxes and tax politics, characteristics about taxes and tax systems in member states of European Union, inclusive of Czech republic. It demonstrate importance watching this problems all the time, because it is so variable.

PŘÍLOHY

TABULKA 1

Název smlouvy	Datum podpisu
Smlouva o přistoupení Dánska, Irska a Velké Británie a Severního Irska	1. 1. 1973
Smlouva o přistoupení Řecka	1. 1. 1979
Smlouva o přistoupení Španělska a Portugalska	1. 1. 1985
Smlouva o přistoupení Rakouska, Finska a Švédska	19. 8. 1994
Smlouva o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Malty, Polska, Slovenska a Slovinska	16. 4. 2003
Smlouva o přistoupení Bulharska a Rumunska	25. 4. 2005

TABULKA 2

Členský stát EU	Osobní důchodová daň		Daň ze zisků firem (%)
	Nejvyšší sazba (%)	Počet sazeb (%)	
Belgie	50	5	33,99
Bulharsko	10	4	10
Česká republika	15	1	20
Dánsko	60	3	25
Estonsko	21	1	21
Finsko	31,5	5	26
Francie	40	7	33,33
Irsko	41	2	12,5
Itálie	43	4	33
Kypr	30	4	10
Litva	15	2	20
Lotyšsko	25	1	15
Lucembursko	37,5	17	29,63
Maďarsko	36	2	16
Malta	35	6	35
Německo	42	4	25
Nizozemí	52	4	23
Polsko	40	3	19
Portugalsko	42	7	25
Rakousko	50	4	25
Rumunsko	16	1	16
Řecko	40	4	25
Slovensko	19	1	19
Slovinsko	41	3	21
Španělsko	39,6	5	35
Švédsko	34,03	3	26,3
Velká Británie	40	2	28

TABULKA 3

Členský stát EU	Základní sazba DPH (%)	Snížená sazba DPH (%)
Belgie	21	6
Bulharsko	20	7
Česká republika	19	9
Dánsko	25	Není zavedena
Estonsko	18	5
Finsko	22	17; 8
Francie	19,6	5,5; 2,1
Irsko	21,5	13,5; 4,4
Itálie	20	10; 4
Kypr	13	8
Litva	19	Není zavedena
Lotyšsko	18	5
Lucembursko	15	12; 6; 3
Maďarsko	20	5
Malta	18	5
Německo	19	7
Nizozemí	19	6
Polsko	22	7; 3
Portugalsko	20	12; 5
Rakousko	20	10
Rumunsko	19	9; 5
Řecko	19	9; 4,5
Slovensko	19	10
Slovinsko	20	8,5
Španělsko	16	7; 4
Švédsko	25	12; 6
Velká Británie	15	5